

Дем'яненко Олена Олександрівна
кандидатка педагогічних наук,
доцентка кафедри славістичної філології,
педагогіки та методики викладання
Білоцерківського національного аграрного університету

**«АКАДЕМІЧНИЙ ЛЕКТОРІЙ» У КОНТЕКСТІ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ІЗ КУРСУ
«ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ»**

У системі навчання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Германські мови та літератури (переклад включно, перша – англійська)» літературознавча складова є досить значущою. Адже з-поміж компетентностей, які формуються у ході викладання освітніх компонентів літературознавчого спрямування, обов'язкових і вибіркових (навчальні дисципліни: *Історія зарубіжної літератури, Література Англії та США, Література в інтермедіальному вимірі, Періодизація і канони в історії зарубіжної літератури від Нового часу до сьогодення*), визначено здатності:

- до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- використання системи знань про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, про еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників і художні явища; про тенденції розвитку світового літературного процесу;
- до здійснення лінгвістичного, літературознавчого та спеціального філологічного (комплексного, перекладацького) аналізу текстів різних стилів і жанрів.

Відповідно, результатами вивчення згаданих вище навчальних дисциплін є: розуміння загальних властивостей літератури як мистецтва слова, історії розвитку літератур мов, що вивчаються; аналіз та інтерпретування творів зарубіжної художньої літератури, визначення

Дотримуючись принципу студентоцентрованості в освітньому процесі, особливо в час широкомасштабних воєнних дій, коли у ЗВО переважають моделі дистанційного й змішаного навчання, є нагальна потреба в перегляді взаємодії викладачів і студентів, рівнів їхньої активності й відповідальності, а також ресурсного забезпечення такої суб'єктно-суб'єктної взаємодії [2]. Так, у своєму дослідженні Заблоцька О. С., Ніколаєва І. М. системно розглядають поняття «студентоцентроване освітнє середовище» в аспекті різнорівневих умов реалізації освітнього процесу, з яких на рівні ЗВО виділяється особливо комплекс ресурсів, орієнтованих на задоволення освітніх та інших потреб й інтересів студентів, розвиток їхньої мотивації [2, с.30].

Нами також було розглянуто проблему використання науково-освітніх інформаційних ресурсів, медіаджерел у процесі вивчення курсів літературознавчої компоненти освітньої програми, з опорою на творчий результат. Зокрема, наголошено на можливості креативного використання медіаресурсів науково-освітнього призначення як для онлайн навчання, так і професійного розвитку, на різних рівнях філологічної освіти (студент як «кваліфікований читач», «дослідник», «перекладач») [3].

Сьогодні важливо також розглядати проблему розвитку здатності здобувачів освіти до самостійної діяльності з дисциплін літературознавчого спрямування, спрямовану на результат. З цією метою опишемо: реалізований на локальному рівні формат навчання, сформований контент для реалізації освітніх завдань, заходи й дії щодо активізації та чіткої організації самостійної роботи студентів, результати та очікування щодо розвитку науково-дослідницьких умінь студентів-перекладачів.

Щодо формату навчання у даний період, то в закладі вищої освіти реалізувалися моделі дистанційного та змішаного навчання, як синхронно (з використанням платформ для відео конференцій ZOOM чи GOOGLE MEET, SKYPE, TELEGRAM), так і асинхронного (записи навчальних занять у марних сервісах чи на каналі YouTube), з періодичністю їх зміни аудиторним навчанням (навчальна/ виробнича практика, практичні та семінарські заняття для окремих курсів тощо).

У комплексі задіяних заходів для оптимальної організації освітнього процесу компонент асинхронного навчання студентів дистанційно (*читаймо – самостійно*), на наш погляд, потребував додаткової уваги. *Адже для ефективності й результативності такого етапу навчання мають бути задіяні ефективні засоби мотивації, стимулювання, формувального оцінювання й підсумкового контролю у формі проектних завдань.*

Розглянемо особливості формування якісного навчального контенту з дисципліни «Історія зарубіжної літератури». Так, у робочій програмі на самостійну роботу студентів відводиться в середньому 45-55% від загального часу. У ході вирішення проблеми (*Чим заповнити? Як мотивувати виконувати рекомендації та завдання? Як перевірити якість і результативність?*) в описаному вище форматі навчання вдалось сформувати зміст таких матеріалів, розміщених на платформі BNAU MOODLE, у сервісі GOOGLE CLASSROOM, чи в інший спосіб для навчання. Саме в процесі формування змісту матеріалів для самостійної роботи студентів виникла потреба у визначенні «нової рубрики» - «Академічний лекторій» (рис.):

до лекцій	до практичних занять	для самостійної роботи
навчальні видання, електронні бібліотеки	тематика і плани обговорень	тематика ІНДЗ
тексти лекцій+презентації	джерела для підготовки	інструкції та рекомендації, зразки проєктів
відеоконтент, подкасти тощо	інтерактивні завдання, онлайн тести тощо	"Академічний лекторій"

Рис. Електронне навчально-методичного забезпечення ОК «Історія зарубіжної літератури»

Академічний лекторій як «медіаскладова» системи самостійної науково-дослідницької роботи студентів з «Історії зарубіжної літератури» має на меті активізувати й організувати діяльність студентів щодо:

- напрямів наукових досліджень класичних творів світової літератури та літературних епох;
- відомих вітчизняних постатей дослідників, які публічно, у форматі відкритих лекцій, презентують власні наукові здобутки у сучасному медіапросторі;
- різних видів аналізу та інтерпретації літературних творів у межах програми навчання, які презентовані у сучасних літературознавчих розвідках;
- проведення власних досліджень у зіставленні з аналізованими медіатекстами, результатами чого стануть *відгуки* на публічну лекцію, *коментарі* щодо прочитаного й

представленого лектором твору, есе-зіставлення чи -роздуми, студентські наукові тези та медіапроекти (постери, буклети, інтерактивні презентаційні дошки тощо).

Отже, робота вибудована як проектне завдання, що має чітко визначені об'єм, науково-дослідницькі цілі, параметри оцінювання, зв'язки з програмою навчання, є динамічним і сучасним водночас.

Так, упродовж апробування нової рубрики з-поміж таких відеолекцій з відкритих медіапроектів «Мистецький арсенал», «Культурний проєкт», «Відкрита лекція» та ін. студенти для аналізу мали: лекції Б.Шалагінова, доктора філол. наук (за твором Й.-В.Гете «Фауст»); І.Іващенко, канд. філол. наук, перекладача (про засади епохи Просвітництва); Р.Семківа, канд. філол. наук (зіставлення творчості Дж.Г.Байрона й Р.Бернса); письменниці й редакторки он-лайн видання Г.Глодзь (про готичну літературу від зародження до сучасності); М.Рошка, канд. філол. наук (про твір В.Голдінга «Володар мух») [4-6].

Результати використання мають значення для розвитку спеціальних компетентностей студентів, адже ефективно працює «канал візуального сприйняття» тексту науковців, результатів їхніх досліджень, при цьому відбувається осмислення сутності спеціального (філологічного, з варіантами перекладів), інтертекстуального й інтермедіального аналізу художнього тексту твору. У той же час відбуваються якісні зрушення у формуванні ключових компетентностей здобувачів освіти, оскільки введення системної рубрики у контекст самостійної роботи організовує освітню діяльність з опорою на кінцевий творчий результат.

Список використаних джерел

1. Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія». БНАУ, 2022. URL: https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/acreditacia_filologia/op_filologia_2022_2023.pdf
2. Заблоцька О. С., Николаєва І. М. Студентоцентризм як тренд сучасної освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 2021 (194), 29-33. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-194-29-33>.
3. Дем'яненко О.О. Палітра науково-освітніх інформаційних ресурсів для студентів-читачів, філологів-дослідників і перекладачів світової класики як чинник літературознавчого розвитку. *Інноваційні психолого-педагогічні, лінгвістичні та правові засади аграрної науки в умовах міжкультурної аграрної комунікації: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (Біла Церква, 20 жовтня 2022 р.). Біла Церква, 2022. С. 16-18 с.
4. Літературна лабораторія Мистецького арсеналу. URL: https://www.youtube.com/@mystetskvi/playlists?view=50&sort=dd&shelf_id=3
5. Культурний Проєкт. Освітня організація. URL: <https://culturalproject.org/>
Відкриті лекції: проєкт УжНУ. URL: https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/student-public_lectures